

On je zapadnjak. Uspješan u svo-
me poslu, po-
učava, slika i piše.
Poznat je. Ostvario
je svoj san, rekli
bismo, a posebno
bi to rekli oni koji
snuju kako otići
na taj bajni Zapad.
Radi se o Michael-
lu O'Brienu. Imali
smo prilike susresti
se s njim ovih dana
na našem prostoru
ili smo barem o tome

KOSTI SMIRAJ TRAŽE

no moli kao mučenicima,
odgovoriti na pitanja koja
ćemo mu vjerojatno
poslati za razgovor.
Uglavnom, želimo
suradivati. Pri pola-
sku uz sitne darove
iz Vicepostulature
poklonio sam
mu oznaku voj-
nog dušobrižnika
iz ovog zadnjeg,
Domovinskog rata.
Nekada sam je nosio
na svome vojničkom
rukavu. Dirnula ga je ta

URANJANJE

Piše: fra Miljenko Stojić, OFM

čitali u medijima, isti-
na prilično sramežljivo,
nastranu oni crkveni,
ali bolje i to nego ništa.
Njegove riječi odskaču,
naime, od nauka tih
medija pa ga se nasto-
ji prešutjeti. On se ne
brine oko toga nego
ide svojim putem. I ne
doživljava se uspješ-
nim na način s početka
ovoga teksta. Svjedoči

da nadahnuće crpi iz molitve. Tek ako se uspi-
je staviti u Božju nazočnost, drži da je uspješan.
Tako on svojim djelovanjem stvara zbrku u na-
stupajućem novom svjetskom poredku kojemu
neznajući počesto i sami pristupamo.

Mogu reći da sam imao čast provesti ga mje-
stima ubojstva franjevac na Širokom Brijegu.
Stajali smo kraj ratnog skloništa, molili se, kao i u
crkvi na grobovima 22 pobijena franjevca. Nije
puno govorio. Ponirao je svojom nutrinom u
bit ovoga mjesta na kojem se nalazi i o kojem
je pisao u svojim književnim djelima. Vidjelo mu
se to na licu. Dogovorili smo se da se čujemo
pomoću e-poruke. Napisat će svjedočenje o
svome doživljaju pobijenih hercegovačkih fra-
njevac, razjasniti zbog čega im se svakodnev-

gesta, pružio mi je ruku
i zahvalio, a ja sam po-
stajao još svjesniji da
nam je on pravi prijatelj.
Njemu treba naše
iskustvo patnje, a nama
treba njegovo iskustvo
zapadnjačke misli. I jed-
nima i drugima to su
uporno krali. Htjeli su
nas jednostavno raščo-
vječiti i učiniti manje
ljudima. Nadam se da

nisu uspjeli. Patnja nas je dovela bliže razumi-
jevanju slike svijeta, a naša pripadnost Zapadu
korijenima kulture koju je kršćanstvo stvorilo
svojim genijalnim umom.

Film o sudbini širokobriješkog kraja

Nažalost nisam tada imao uz sebe dokumen-
tarni film o radu Povjerenstva za uređivanje i
obilježavanje grobišta iz Drugog svjetskog rata
i poraća na području općine Široki Brijeg te o
radu Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subrača«. Izišao je, nai-
me, poslije toga. Film je to koji sažimlje muku
i sudbinu širokobriješkog kraja, ali i općenito
hrvatskog puka, kroz dvadeseto stoljeće. Tukli
su nas sa svih strana samo zbog toga što smo

htjeli slobodu. Nebrojene žene čekale su
svoje muževe, zaručnike, sinove i kćeri da
se vrate, a oni se vraćali nisu. Progutala
ih mržnja ljudi što se nazivaše komunisti.
Ali one su i dalje čekale i u tom čekanju
rađale današnje dane. Priča o tome žen-
sko lice snimljeno iz profila, jer nije važno
kako izgleda nego što govori. Ono pred-
stavlja ne samo sebe, nego sve one koje
je pogodila ista muka. Možemo li zapravo
proniknuti u sve to? Čujem da neki plaču
gledajući ovaj film. Sjećaju se priča iz dje-
tinstva kad se o tome nije smjelo pričati,
jer su i »židovi imali uši«. Muka je to što nas
je oblikovala i njezino bogatstvo ne bismo
smjeli tek tako odbaciti.

Pobijeni franjevci govorili su protiv zločina

Zbog onoga što je Široki Brijeg pred-
stavljao i što predstavlja još ga i danas
napadaju. Čitam tako jednoga novinara
kojega proglašiše demokratom i napred-
nim. Ustvari je samo stari zanesenjak ko-
munističkom namisli. Okrivljuje pobijene
širokobriješke fratre za pripadnost fašiz-
mu. Komunističke potvore uzima zdravo
za gotovo i nabija im to na nos. Samo što
ne rekne da su dobili što su zaslužili. Neki
se spremaju da mu odgovore, jer građe
za to zaista ima puno. Gledam sa strane
tekst ruskog predsjednika vlade Medve-
deva. Odrekao se Staljina i njegovih zloči-
na. Reče da je rat protiv vlastitog naroda
najveći zločin. Na ovim našim stranama
to kao da do sada nije nekima doprlo do
ušiju. Komunizam još uvijek živi, njego-
ve ličnosti i vrjednote nastoje se čuvati i
opravdati, doušnici ne nalaze za shodno
ispričati se, sve ide dalje kao da se ništa
nije dogodilo. No, dogodilo se mnogo
toga. Pobijeni franjevci govorili su protiv
zločina ma s koje strane dolazio, a njihove
ubojice poticale su na to. Zbog toga nji-
hova slika ne može biti potamnjena zbog
nečiste savjesti nekoga novinara. Nju pre-
poznaju i zapadnjaci otvorena srca.

Sjetih se ovdje nedavnog razgovora s
jednom poznanicom. Reče mi da bi treba-
lo pisati kršćanskije, pusti priče tko je kriv,
a tko je prav. Ona je za mir. Morao sam se

nasmijati. Nema mira ako pomiješamo zlo
i dobro, ako svaku istinu proglasimo prav-
vom istinom. Svjedoče to i djela Michaela
O'Briena. Uranja u bit istine i pritom niko-
ga ne vrijeđa. Priznaju mu to i protivnici
iako ne vole njegovo takvo ponašanje.
Oni bi radije da sve bude pomiješano pa
će onda pobijediti njihova galama i to je
taj novi svijet koji stvaraju. Ne znam kako
bi se Isus ponio? Na jednom mjestu je
govorio da treba okrenuti i drugi obraz,
a na drugome uzima bič u ruke, prevrće
stolove i ono što je na njima ljudima koji
su došli zaraditi. Jesmo li razmislili o sve-
mu tome i znamo li uistinu što je htio reći
i u jednom i u drugom slučaju? Meni se
čini da počesto pustimo da nas sve ovo
zbuni, umjesto da se potrudimo pronaći
pravi odgovor. Mogao bi biti sljedeći, ili
tako nekako. Isus je u oba slučaja nastojao
razlikovati dobro i zlo, samo je primijenio
različita sredstva, u skladu sa shvaćanjima
dotičnih osoba.

Dok ovo pišem, ne bih trebao zaboravi-
ti ni da smo u listopadu ovdje na Širokom
Brijegu imali simpozij na temu pobijenih
hercegovačkih franjevac. Govorili smo
općenito o tom vremenu, o ubojstvima
na Maclju, tamo su završila svoj zemaljski
život i tri hercegovačka franjevca, o radu
povjerenstava za uređivanje i obilježava-
nje grobišta iz Drugog svjetskog rata i po-
raća po našim pojedinim općinama. Dosta
njih najprije je nazočilo svetoj misi, molilo
se na grobovima pobijenih, a nakon toga
slušalo što to predavači imaju kazati. I svi
smo zajedno bili zadovoljni. Osjetili smo
da smo zajednica koja čuva svoje vrijed-
nosti. Na tom temelju, pak, može se gradi-
ti naš daljnji život.

Michael O'Brien, tako reče, nastoji po-
novno izgraditi kršćansku kulturu. Trenut-
no se gradi kultura antikrista. Sve je isto,
sve je dopušteno, važno je samo da oni
određuju kojim putem treba krenuti. Raz-
mišljamo li kao naš prijatelj ili se slijedom
lijenosti nesvjesno, ponovno to podvuci-
mo, priklanamo ovima drugima? Ja sam
nekako uvjeren u ono prvo. Živi bili pa vi-
djeli, rekla bi mudrost našega patničkoga
puka.

Svevišnji, dični Bože, rasvijetli tmine moga srca.
Daj mi pravu vjeru, čvrstu nadu, savršenu ljubav;
smisao za spoznaj, Gospodine, da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!
Molitva sv. Franje pred Raspetim

An abstract painting on a textured, brownish-gold background. On the left, there is a large, dark blue, textured shape that resembles a figure or a piece of fabric. To its right, there is a large, white, rectangular block with a rough, torn edge. The overall style is expressive and textured.

Na dobro Vam
došao Božić i
Sveto porođenje
Isusovo!

Franjini STOPAMA

ISSN 2232-8580

9 1772232 858001

List Franjevačkog svjetovnog reda i štovatelja sv. Franje
Široki Brijeg, prosinac 2012. • Godište II • Broj 3(6) • Cijena 3 KM